

چیرۆك بۆ مندا لان

مروقی گیل خواردەهێ گورگی له ره!

حاجی مه مو

مندی اقرأ الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

بۆدابهزاندنی چۆرهما کتیب:سەردانی: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

پدای دانیود کتایهای مختلف مراجعه: (منتدی اقرا الثقافی)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (كوردی ، عربی ، فارسی)

بەدرخان

Bedirxan

خاوەن نىمىتياز و بەرپۆه بەرى بەرپرس
جەمىد نەبۆه كەر بەدرخان

پروژەى چاپکردنى كىتیبى مندالان :
بەسەرپەرشتى جەمەد فەتاح

ناوى كىتیب: مەرۆقى گىيل خواردهى گورگى لەره!

نوسىنى : حاجى مەمۆ

وینە: جەمەد فەتاح

نەخشەسازى: جەمەد بەردەسپى

فەرزمونتاز: نوسىنگەى هیللى شىن

نرخ : ۱۵۰۰ دینار

تیراژ: ۱۵۰۰ دانە

نۆرەى چاپ: چاپى يەكەم

شوتین و سالى چاپ: هەولتیر ۲۰۰۹

ژمارەى سپاردن: ۱۴۷۶ سالى ۲۰۰۹

چاپ: چاپخانهى کاروان / هەولتیر

لە بلاوکراره كانى دەزگای چاپ و بلاوکردنەوهى بەدرخان

پیشکەشە :
بە منداڵانی کورد و جیهان

دەگىرنەو، شوانىك لە گوندىكى ئەم كوردستانەدا دەژىيا، بەدەم شوانى كردن، ژيانى ناسايى خۆى بەسەردەبرد. شەويىكيان شوانە خەونى دىت، لەو خەونەدا، مروۆيىكى فرىشتە ناسا، كە بەرگىكى سىپى لەبەر بوو، ھاتە سەردانى و پىكەوھە كەوتنە يەكترى دواندن. مروۆقەكە زۆر بە مېھرەبانى وەلامى شوانەى دايەوھە، تاكو شوانە كەوتە گل و گازاندە لە بەختى خۆى. پىياو چاكەكە پىى گوت:

- وچاكە بۆ خۆت سەفەر بگەى، بەگوند و شاراندا بگەپىى، لەو سەفەرە بەخت دەكرىتەوھ، تەمى ناسمانى ژيانت دەپەوئىتەوھ، سامانەكى زۆرت دىتە پىش و پەنگبىى ببى بە يەكئ لە زەنگىنەكانى ئەم زەمانە!

بۆ بەيانى كە شوانە لە خەو رابوو، بەبى يەكو دوو كردن، وازى لە شوانى كردن ھىنا، گوندى بەجى ھىشت، رىگاي سەفەرى گرت، زۆر دوور پوئىشت، تاكو لە دەشتىكدا توشى گورگىكى لەر بوو، گورگە بەھۆى لەپرو لاوازى، لەو دەشتە لە پەل و پۆكەوتبوو، برسى و نەخۆش بوو، كە چاوى بە شوانە كەوت و لە شوانەى پرسى:

- ئەى مروۆقە لە روخسار تەوھ، كزو ماندوو ديارى، ئەوھ بەرەو كوئى دەجى؟
شوانە ھۆى خەمبارى خۆى بۆ گورگە گىرايەوھ و (خدرى زندە) ھاتۆتە خەونى و ئامۆژگارى كردووھ كە ئەگەر سەفەر بە گوند و شاراندا بكات، بەختى دەكرىتەوھ.
گورگە ئەمجارەش پرووى لە شوانە كرد: منىش ھەر وەكو تۆ بەدبەختم، ژيانم ھەر ناخۆش و دەردەسەرى بوو، بە خۆت دەمبىنى چۆن لە برسان، لەپرو لاواز كەوتووم، بەلكو ئەگەر ئەو مروۆقە چاكەت دۆزىەوھ، پرسىارى ھۆى ئەو بەدبەختىيەى منىشى لى بگەى، تاكو لە خۆم بگەم.

شوانە گفتى بە گورگى لەپرداو مىلى رىگاي خۆى گرت.

شوانە ھەر پوئىشت و پوئىشت، ھەتا برسپەتى تاوى بۆ ھىنا، ماندوو بوون زەفەرى پىى برد، گەرەكى بوو لەشويىنەك بەسپتەوھ. لەو ناوھدا دارىكى بەتەنھاي دىت كە لە كەنارى رىگايەكەوھ شىن ببوو، شوانە چوو لە بن سىبەرى دارەكە دانىشت. سەيرى كرد گەلاكانى ئەو دارە تاك تاكەن و ھەموشيان وشكو سىس بوونەتەوھ. ئەوھبوو دارەكە دەنگى ھەلپرى و تى تۆكئى؟ چ كارەى! ئەوھ تۆش ئەى مروۆقە بۆ وا مات و خەمگىنى وەكو من؟ شوانە سەربردەى خۆى بۆ دارەكە گىرايەوھ. دارەكە بە نىگەرانيەوھ وەلامى دايەوھ:

- ھەردووكمەن بەدبەختىن، منىش وەكو تۆم، ھەموو ژيانم ژان و نەگبەتییە!

شوانهكه پرسى له بهر چى؟ خو تۆ وهكو من مروقت نيت؟

دارهكه وهلامى دايهوه: خو تۆ ئهوه من دهبينى، گه لاكانم سيس ههنگه پراون لق و پويه كانم وشك بوونه تهوه، له گه ل ئهوهش دارىكى ته مهن دريژم، رهگ و پيشه م به ناخى زهوى دا شوپ بوتهوه، به لام دارىكى پروت و قوتم، ته پ و سهوزى ليمه وه دوره، كه چى ئه وه دارانهى زور له من كه م ته مهن ترن، تا بلى دلتشادو گه لا سهوزن، به رده وام له گه شه كردن دان. بويه تكات لى ده كه م، ئه ي شوانه ي هه ژار، بزانه هوى به دبەختى من و ئه وه نه گبه تيه ي توشم هاتوو ه چيه؟ نه گه ر وه لامه كه م بو به ينيه وه هه تا مردن له چاكه ت ده رناچم.

شوانه گفتى به داره كه ش داو سه ر له نوى كه وه ته وه پيگا، هه تا به ره به رى تاريك بوونى دنيا رويشت. ئه وه ده مه گه يشت بووه كه نارى گونده كى پر باغ و باغات، هه ر له كه نارى گونده كه لايدايه به ر ده رگاي مالىك كه به ته نيا له و ناوه بوو، جوتيارى خاوه ن مال ده رگاي كرده وه: فه رموو ميوان به خي ر بى سهر سه رمان.

شوانه و خاوه ن مال به يه كه وه چونه ژوره وه و هه موو خي زانه كه به خي ره اتني كى گه رميان كرد و ئه وه خو راكه ي هه يانبوو له به رده ميان دانا، شوانه تي ر به سكى خو ي خواردى و پشويه كى هه سانه وه ي هات وه به ر. دوايى جوتيارى خاوه ن مال له شوانه ي پرسى:

- كاكى برا تو چ كاره ي؟ سه فه رت به ره و كو ييه؟

كه شوانه چيرو كه كه ي خو ي بو جوتياره كه گي رايه وه، مامه ي جوتيار هه ناسه يه كى هه لكيشاو گووتى:

سه ر برده ي تو ش هه ر له ژيانى پر به دبەختى من ده كات!

- شوانه كه پرسى، ئه و جا ده بى تو بو ئاوا به دبەخت بيت!

جوتياره كه: كاكه ي شوان هه روه ك خو ت ده زانى. جوتيار له سه ر به رو بوومى ئه وه پارچه زه وييه ده ژى كه خو ي سال دوانزه ي مانگ خه ريكيه تى، دياره نه گه ر زه ويه كه به پيت بيت، بيگومان خاو و خي زانه كه ي ژيانى كى خو ش و بى سه ري هه شيان ده بيت. منيش كه پارچه زه ويه كى فراوانم هه يه، له گه ل هه موو ماندوو بوونى پروژانه م بو كي لان و به ناو هينانى، هه رچيه كى تيا ده چينم، ته نيا ناوه ندى زه ويه كه ده بيته قوپه ن و ده ورو به رى زه ويه كه هيجى لى شين نابيت! من سه رم لى سو پرماوه و ژيانم هه مووى كو يره وه رى و به نه بوونى

بەسەرچوۋە، تەكايە بۇ مەنەش لەو پىياۋ چاگە پىرسە، ھۆى ئەو نەيىنىيەم بۇ دەرىخات !
ھەرچىھەكت گەرەك بىت پىشكەشتى دەكەم.

شوانە ۋەلامى داىەۋە: بەسەر سەر و سەر چاۋاتم.

ئەو شەۋە شوانە لەمالى ئەو جوتىيارە ھەژار و نەدارە خەوت ، بەيانى زوو مال ئاۋايى
لەكردن و پىگاي سەفەرى خۆى گرت. شوانە ئەۋەندەى توانى بەپىگايە پىشكەشت، تاكو
توشى دەروازەى شارىكى گەۋرەى جوان و پاراۋە بوو. بەناۋ كۇلان و جادەو دوكان و بازارو
باخچەكاندا دەسۋاپىەۋە، لەناكاۋ ياساۋلەكانى كۆشكى پاشا دەۋرەيانداۋ بەرەو كۆشيان
برد . شوانە بەتەنگە تاۋى ھۆى ئەو راپىچ كەندەى لە ياساۋلەكان پرسى:

- بۇ دەمگرن كەھىچم نەكردۋە؟ من ھەر خەلكى ئەم شارەش نىم !

فەرمانى پاشاى شارە، ھەر لايدەيەك بىتە شارەكەمان، دەبى لە پىشا بچىتە لاي پاشا بۇ
ھەندى پرسىيار و ۋەلام، كە ئىمە خۆشمان لەو نەيىنىە ناگەين. ياساۋلەكان ۋەلاميان داىەۋە.
دۋاي گەيشتنە بەردەم دىۋەخانى كۆشكى پاشا، شوانە سەيرى كرد . ئاپۇرەى دەست و
پىۋەندەكان لەو ناۋە دىن و دەچن، پاشا لەسەر كورسىيەكى ئاۋدراۋ بە زىر دانىشتۋە،
ۋەزىرو گەۋرە پىاۋەكانى شار لەم لاۋ ئەو لاي دانىشتۋون. لەبەردەمىشيان شانۆيەك ھەبوو،
كۆمەلىك كىژوكال خەرىكى سەماكردن بوون. ھەموو سەماكەرەكان بەدەم ئەو مۇسىقا
ئاۋازەۋە ھەلدەپەرىن و كچى شوخ و شەنگ و ھونەرمەندى مىللى تىدا بەشداربوون ، كەچى
لەگەل ھەموو ئەۋەشەۋە پاشا تا بلىى خەمبار و كزو مات بوو، ۋەك ئەۋەى لەناۋ شەپۇلى
خەم و پەژارەدا بىت!

شوانەكە راست لەبەردەم پاشا ۋەستاۋ پاشا لىى پرسى:

- تۆ كىى و لەكوى ھاتوى و بۇ كوى دەچى؟ شوانەش ۋەلامى پاشاى داىەۋە. پاشا

يەكسەر فرمىسك بەچاۋەكانىدا ھاتە خوارەۋە و بە شوانەى گووت:

مەنەش ۋەك و تۆم، بەدبەختم ، لە ھىچىشم كەم نىە. دەۋرو بەرم بە پىاۋانى دەربار و
نۆكەر گىراۋە، خاۋەنى خەرمانى مەرجان و ياقوتم، ئەسپ و جوانوى رەسەنم ھەيە ، پۇژانە
بەدۋاي تەۋاۋبوونى كارەكانى بەپىۋەبردنى شارەكەم، لىرە بەدەم سەيركردنى سەماۋ
ھەلپەركى مىللى كات بەسەر دەبەم. بەلام دلم ئاسودە نىە، ھىچ چىژ و خۆشەك لەو بەزم
و رەزمە ۋەرناگرم، بە جورىك ئەو ژيانە بەدۆزەخ دەزانم ! بۇيە شوانەى مەرد، بەلكو

چاره يەك بۇ دەردى من لەلای ئەو پیاوھ چاکە وەر بگريتهوه، خوازیاری هەر جوړه سامان و گەنجینه يەك بېت ، پيټى ببهخشم .

شوانه وهلامى دایهوه: بەسەر سەرو چاوانم، ئەو شەوھ لە خزمەت پاشا مایهوهو بەیانی روخسەتى خواست و ريڭگای سەفەرى خوڤى گرتەوه .

شوانه روژيكي دیکەش روڤيشت، تاكو گەيشته سەر كەنارى روباريكي پان و بەرينى پراوپرى ئاو. پاش حەسانهوهو تير ئاو خواردنهوه، لەسەر كەنارى ئاوهكە، كهوته سەير كردنى رهوتى هەلقولانى سەيرو سەمەرهى ئەو روباره ، كهتاكە يەك ماسى جوان و خالبەند لە دوورهوه ديار بوو، ماسيهكە هەتا ئەهات لە ليوار روبارەكە نزیک دەبووهوه ، شوانه فرسەتى هیناو ئەو ماسيهى راو كرد . ليڤهدا ماسيهكە وهك مروڤيكي ئاسايى كهوته گريانيكي دلسووتينەر ، كه ئاگرى لە دلئى شوانهكە بەرداو بە شوانهى گووت:

- ئای چەند بەدبەختم، كه دهچمه قولايى ناو روبارەكە ، ئازەله ئاوييه زلهكان پهلامارم دەدن، گەرەكيانه قوتم بدن !

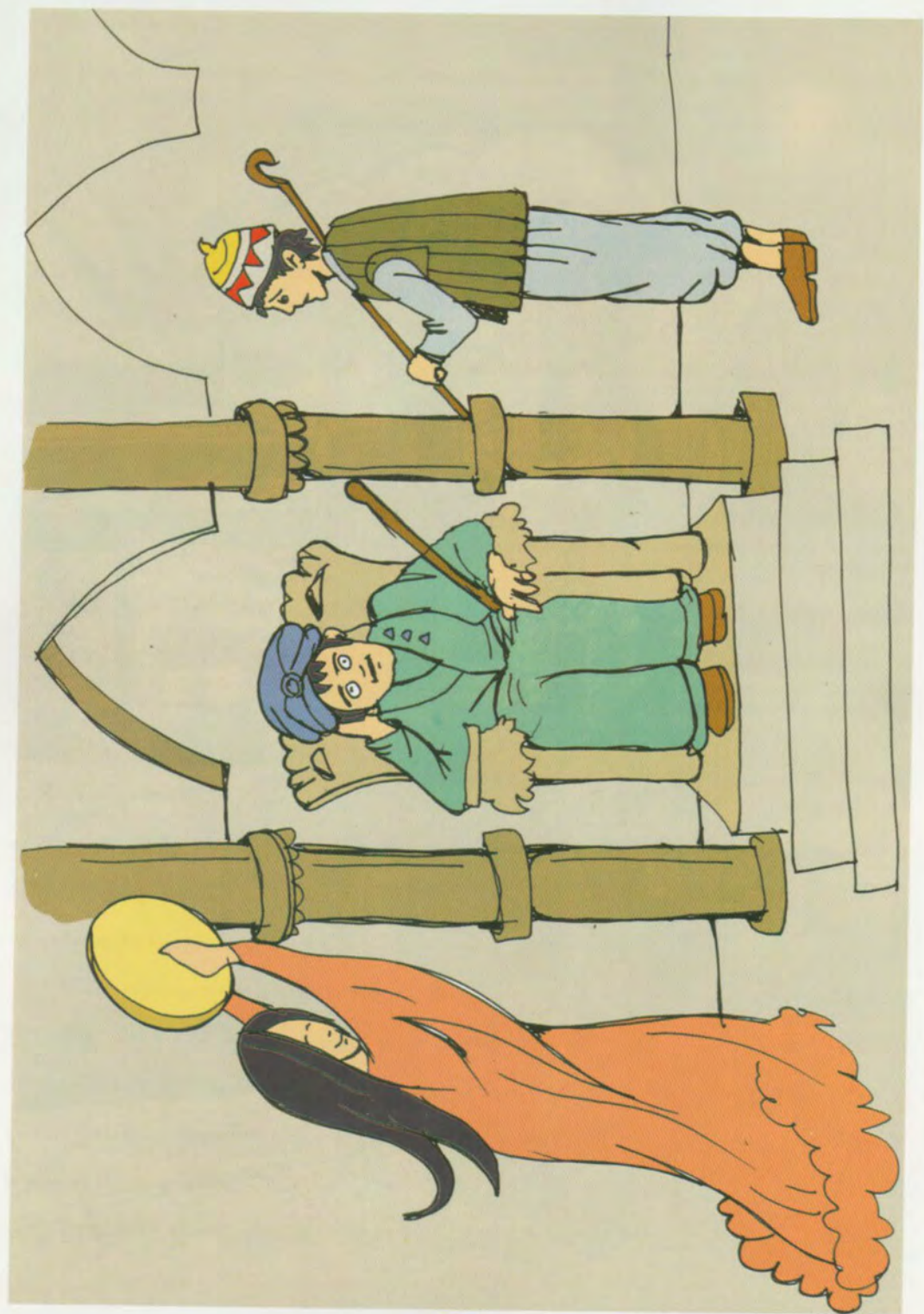
هەرکه ديمه ليوارهكانيشهوه بۇ ئەوهى بە دیدارى زهوى شاد بېم ، هەناسهيهكى سازگار هەلمژم، ئەوه لەلایەن مروڤهوه راو دهكریم! ئای من گيانلهبهريكي زور بەدبەختم ! نازانم چى دەبى چاره‌نوسم ؟

شوانهكە كه گوڤى لەو وشانهى ماسيهكە بوو، دلئى بۇ سوتاو كهوته زياتر دواندى !
- كهواته توش وهكو من ماندوو و لە ژيان بيڤزاري ، وهك من دەردت گرانه . ئيتر شوانه هەموو چيروكي خوڤى بۇ ماسيهكە گيڤرايهوه و ماسيهكە پيئى گووت :-

- مادام چيروكي هەردوكمان لە يەك دهچن . تكات لى دهكەم سەبارەت بەو بەدبەختيهى منيش بپرسه ، بەلكو ئەو پياو چاکە بۇ منيش چاره‌يهكى هەبيت ؟

- شوانهكە: گوټى بيگومان لە هوڤى بەدبەختى توش پرسيار دهكەم ، هەرکه گەيشتمه سەرچاوهى وهلاميك ، بە زوويى بوټى دههينمهوه . ئەوجا شوانه ماسيهكەى فريدايهوه ناو ئاوى روبارەكەو گەرەكى بوو ريڭگای سەفەر بگريتهوه بەر ، بەلام خەوى ماندوو بوون ، بەسەريدا زال بوو ، هەر لەوناوه لەسەر گيا و گوٴان پال كهوت ، كهوته خەويكى ئيجگار قورسەوه ..

شوانه لە خەوه قورسەكه‌دا . خوڤى لە ئەشكەوتيك ديتەوه ، هەمان ئەو پياو چاکەى لى بوو ، كه ناموژگارى ئەو سەفەرهى بۇ كردبوو ، تاكو گرى كويڤهى بەختى بگريتهوه .

پیاوهکه به میهره‌بانی پرووی له شوانه کرد و گووتی :

- شوانه ته‌ماشای بنه بانی ئەشکه‌وتهکه بکه . هه‌نوکه ده‌بینی کانیه‌کی لی
هه‌لده‌قولی ناوی سازگاری لی دیته دره‌وه . پیاوچاکهکه بهو گوپاله‌ی به ده‌ستیه‌وه بوو .
کونیک‌کی له‌بنه‌بانی شاخه‌که کرد و یه‌کسه‌ر ئاو لهو کانیه هه‌لقولاً . پیاوهکه دیسانه‌وه پرووی
له شوانه کرد :

تۆش له کۆتایی ئەم سه‌فه‌رده‌دا ، وه‌ک هه‌لقولانی ئاوی ئەو کانیه ، به‌ختت ده‌گریته‌وه ،
له هه‌موو لایه‌ک ده‌ست که‌وتی ژیان چاوه‌پروانت ده‌کات ، ئەگه‌ر ده‌ته‌وی شادومان بژی، به‌چ
پینگایه‌کدا هاتووی ، به‌هه‌مان پینگا بگه‌رێوه گونده‌که‌ی خۆت و به‌ئاره‌زوی دلت ده‌توانی
ده‌وله‌مه‌ند بیت !

شوانه‌که به‌م مژده‌یه زۆر شادومان بوو ، به‌لام پرسیار و خۆزگه‌ی ئەوانه‌شی له‌بیر نه‌کرد
که له‌ پینگادا بینووونی و گه‌فتی پیدابوون له‌ گه‌رانه‌وه‌ی دا وه‌لامیان بۆ له‌پیاو چاکه‌که
وه‌رگریته‌وه .

شوانه‌که به‌ پیاو چاکه‌که‌ی گووت :

- وێپرای سوپاس و پێش نه‌وه‌ی مال ئاوایت لی بکه‌م، ده‌مه‌وی وه‌لامی پرسیارو هۆی
به‌ده‌بختی ئەو پاشاو جوتیار و گورگ و ماسی و داره‌شم بۆ پروون بکه‌یته‌وه، تاکو له‌ پینگای
وه‌لامه‌کانی تۆ ، ئەوانیش به‌خته‌وه‌ر بن و به‌ درێژایی ژیانیان سوپاست بکه‌ن .

پیاوه چاکه‌که گووتی: هه‌ر پرسیاریکت هه‌بی یه‌ک به‌یه‌کیان وه‌لام ده‌ده‌مه‌وه، شوانه
پرسی “ ده‌رمانی ده‌ردی ئەو گورگه‌ له‌ر و نه‌خۆشه‌ چیه‌ که له‌و ده‌شته‌ که‌وتوووه‌ هه‌تا
توانای راو کردنی هه‌یج نیچیریکی نه‌ماوه‌؟
پیاو چاکه‌که وه‌لامی دایه‌وه :

- تاکه‌ ده‌رمانی چاک بونه‌وه‌ی ئەو گورگه‌، خواردنی گوشتی پیاوی گیله‌ که هه‌لکه‌وتی
ژیان ناقۆزیته‌وه و به‌ گه‌مژه‌یی درێژه به‌ ژیان ده‌دا .

شوانه‌که گوتی : تیگه‌یشتم ، ئەدی هۆی نا ئومیدی ئەو دار چناره‌ چیه‌ ؟ که باریک و
وشک ، گه‌لآکانی زه‌رد و سیس ، هه‌رئه‌وه‌ته‌ خۆی راگرتوووه‌ ؟ که‌چی داره‌کانی له‌و بچوکتر
هه‌موو سه‌وز و پروگه‌شن ؟

پیاو چاکه‌که وه‌لامی به‌و جوړه‌ دایه‌وه :

- له بن ئهو دار چناره دا ، كهوت گۆزه زيږي پړاو پړهه ، كه پښگانان له رهگ و پښه ي
ئهو داره گرتووه بو به ناخي زهوي گه يشتن و گه شه كردن . بوپه شلق و پوپه كاني وشك
بونته توه ، گه لاکاني سيس و زهردن ، هه كاتيک يه کيک ئهو گۆزه زيږانه دهر بهيني ، ئه وه
رهگ و پښه ي ئهو داره دهگه نه ناخي زهوي و داره كه سه له نوي دهگه شپته وه و گه لاکاني
سهوز دهنه وه .

شوانه كه گوتي : زور باشه . به لام پيم نالي هوي به دبه ختي ئهو جوتياره هه ژاره چيه ،
كه شه وو پوژ به كيان و به ناوهيناني ئهو پارچه زهويه هه يه تي خه ريکه ، كه چي ئهو
بهرو بومه ي كه به دهستي دهيني ، زور كه مه و به شي ژياني ناكه ن ؟
پياو چا كه كه وه لامی دايه وه :

ئهمه ش هه مان گرتي دار چناره كه ي هه يه . له كه ناره كاني زهوي جوتياره كه دا ،
كه نجينه هه كي شاره وي كوئينه هه يه ، كه هه موو قوژبنه كاني ئهو زهويه گرتوته وه ، به
هوي هه بووني ئهو كه نجينه هه له ژير خاكي ئهو پارچه زهويه دا ، هه رچيه كي لي بچيني ،
بهرو بوميكي ئهو توي نابيت . كه بوته مايه ي هه ژاري و به دبه ختي ئهو جوتياره . دياره به
دهرهينانيان هه م دهسته و تيكي گه وري بو دهي و هه ميش بو له مه و دوا زهويه كه ي به
پيت ده بيت .

شوانه كه گوتي ، ئهمه ش له شويني خويدا ، ئه دي هوي نائوميدي و خه مباري ئهو پاشا
كه نه خاوه ن دهسه لاته چيه ؟ كه سه رباري ئهو هه موو خوشيه ي به ردهستي ، ژياني خوي
به دوزخ ده زاني ؟
پياو چا كه كه وه لامی دايه وه :

ئهو پاشايه ، پياو نيه ، كچيکه هه رته ي ميږد كردنيه تي ، دياره هه موو كچيک زياتر له
هه ميږي ميږده كه ي به خته وهر و شادومانه . چونكه به خته وهر ي ژن و ميږدايه تي ،
سه رپشكي هه موو جوړه به خته وهر يه كي ديکه يه . ژن ته نيا له ته ك ميږد و ئهو پياوه ي
خوشي دهوي و سوږي له گه ل دهگورپته وه ، هه ست به خوشي و به خته وهر ي دهكات . به و
پاشايه بلي ، با بو خوي ميږد بكات ، تاكو به ختي بكرپته وه و له تارمايي خه م و په ژاره
پزگاري بييت .

شوانه گووتی ، فرموده کانت همووی به جین ، تهنیا پرسیریکم ماوه ، که نهویش
درباره ی نا ئومیدی نهو ماسیه بچکولانه جوانه ی که ناری روباره که یه ؟ له کاتی کدا نه
گه وره ده بی و نه ده توانی وه ک گیانله به ره کانی دیکه ئاسوده بزنی ؟
پیاو چاکه که وه لآمی دایه وه :

له قورگی نهو ماسیه دا ، دوریکی بچوکی به نرخ گیری خوار دووه ، هر یه کیک نهو دوره
دور بهینی ، هم نهو که سه ده بیته خاوه ن سامانیکی زور و ، همیش نهو ماسیه پرزگاری
ده بی و تیر به سکی خو ی ده خوات ، وه ک گیانله به ره کانی که شاد و گه وره ده بی .
شوانه گووتی :

به راستی تو مروقیکی میهره بان ی ، وه لآمی نهینی به دبختی هه موویانت بو پروون
کردمه وه . نیت شوانه که لهو خه وه بی دار بووه وه ، سهیری کرد رۆژ ه لاتووه ، تیرخه و بوو ،
ماندوو بوونی نه ماوه ، به دلنیا ییه وه رابوو سه رپینیان و ریگای گه رانه وه ی گرت .

یه که م جار له سه ر که ناری رووباره که ، توشی ماسیه که هات ، که زور به حه سره ته وه
چاوه پروانی وه گرترنه وه ی وه لآمه که بوو . شوانه که پرووی له ماسیه که کرد :

پیاو چاکه که پیی گووتم ، تو دوریکی به نرخ ی بچوک له قورگت گیر بووه ، هر یه کیک
نهو دوره دهر بکات هم بو خو ی هم سامانیکی گه وره ی ده ست ده که وی ، هم توش
به ختت ده کریته وه و دهر ده سه ریت له یه خه ده بیته وه و بوخوت گه وره و گه وره ده بی .

ماسیه که به هه له داوان له شوانه که زورتر نزیک بویه وه و هاته که ناری نزیک شوانه که
گووتی : که واته هر خوت وهره ، نهو دوره له قورگم دهر بیته و بو خوت ببه به خاوه ن نهو
سامانه گه وره و منیش پرزگار بکه !

شوانه که نه وهنده بی منته بوو بهم وشانه وه لآمی دایه وه :

وازم لی بیته ، منیش خو م به ختم کراوه ته وه . نه گبه تی شانی به رداوم بو گونده که ی
خو م ده گه پریمه وه ، شوانی خو م ده که م و پیویستیم به دورو گه وه هری قورگی تو نیه !
شوانه نه مه ی گو تو به ری که وته وه . تا گه یشته وه لای پاشایه که ، یه کسه ر چوووه
دیوه خانی کوشکی نهو پاشا خه مگینه .

هرکه پاشا چاری پی کهوت ، زور خو شحال بوو ، به خیر هاتنه وه یه کی گه رمی لی
کرد و داوای وه لآمی لی کرد . به لی حه کیمی دانا ، که له خه وی به خزمه تی گه یشتیم ،
درباره ی تو ووتی ، تو تهنیا کچیکی و جلوه برگی پیاوانه ت له بهر کردوووه بو شار دنه وه ی

كچىتى خۆت ، خەم و بەختەۋەر نەبونت ئەو دەمە دەپ رەۋىتتەۋە كە بۇ خۆت مېرد بىكەيت ، كورپىك بە ئارەزۋى دلى خۆت دىارى بىكەي ، چونكە مېرد كىردن تاكە رىنگاى ھەلھىنانى ناسۋىيەكى پىر لە خۆشى و ناسۋىيە تۋىيە .

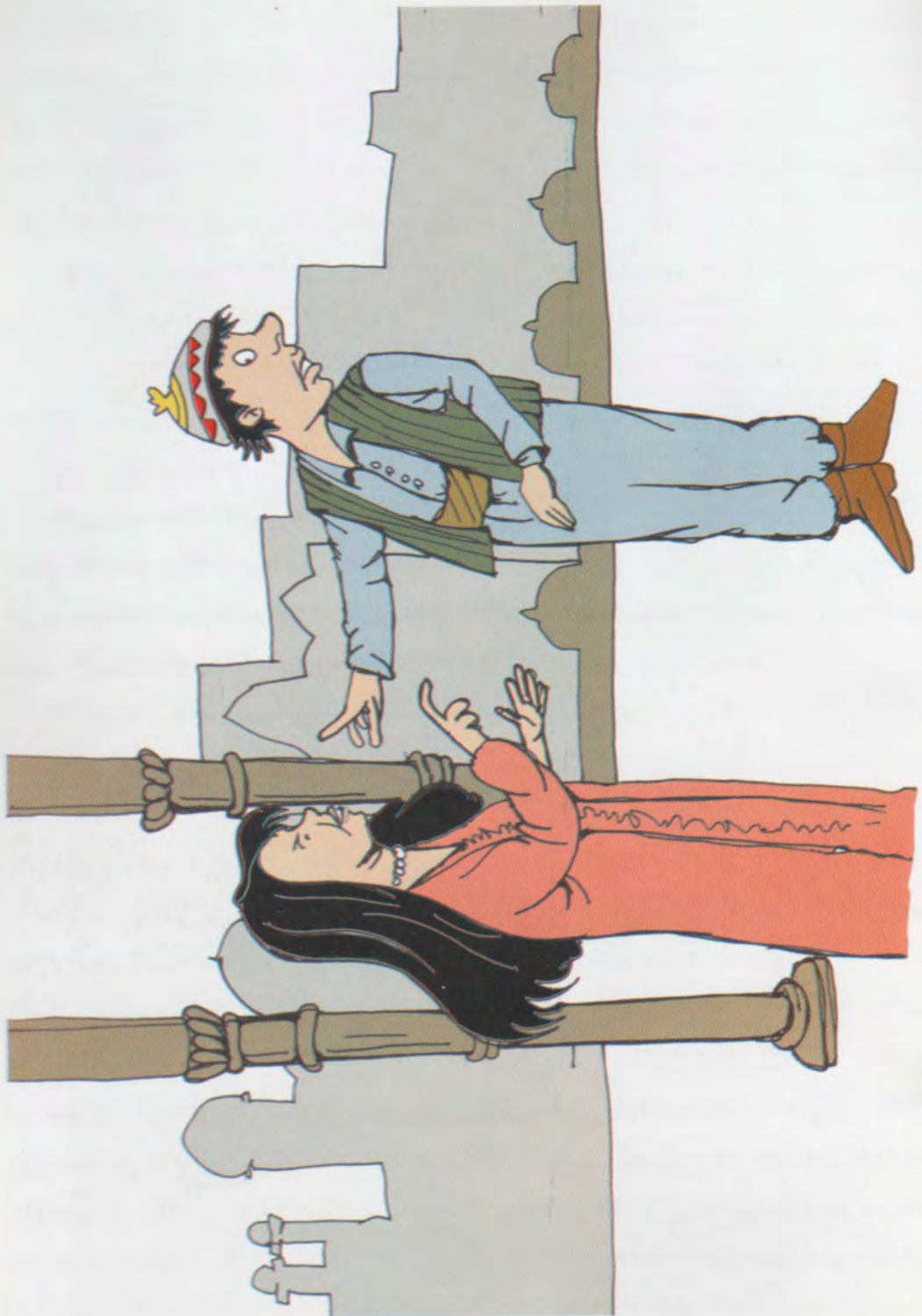
پاشا ۋەلامى دايەۋە : بەپاستى تۆ مرقىكى بوپىرى . زۆر سوپاس بۇ ئەۋ پىياۋ چاكە ، راستە من كچىكى بى چارەم ، بەلام دەۋرو بەرەكەم ناچارى كىردوم كە بەۋ رەنگە بىزىم ! مادامەكى ھەر خۆت بە ۋەنەنە دەزانى و بۆت دىكاندەم ھەر تۆ ئەۋ كەسەي دەمەۋى مېردى پى بىكەم ، شۋانە ھەر ۋا قى ۋرما ، دەمى بوۋ بە تەلەي تەقىۋو ، كچە پاشا لەسەر گوتنەكەي بەردەۋام بوۋ ، من ھەر بەخۆم چەند سەرباز و چەك و جىبەخانە بخۋازى دەيخەمە بەردەستت و دەبى ھەندىك لە دۋورى شارەۋە خۆت ۋەك بەگزا دەيەك نىشان بەدى و داۋاى خۋازبىنى من بىكەي ، مەنەش لەبەر چاۋى مەللەت خۆم ئاشكرا ناكەم و دىمە مەيدانى پىم بازى و تۆ لە من دەبەيتەۋە و لەبەر چاۋى خەلكەكە ئاشكرا دەكەي و يەكسەر مېردت پى دەكەم ، چونكە تاكە مەرجى من ئەۋە دەبى كە لە مەيدانى پىم بازى لە من بىبەيتەۋە . ئىتەر دەبىنە ژن و مېردى يەكترى . من شارژن و تۆش پاشاى شار . لىرەدا شۋانە ھەستايە سەر پى و زۆر بە خىرايى گۋوتى :

نا ھەرگىز من شتى لەم جۆرە ناكەم . من خۆم بەختەم كراۋەتەۋە و گەرەكەمە بگەرەيمەۋە گۋندەكەم و شۋانى خۆم بىكەم . شۋانەكە لە شار دەرچۋو ، رىگايەكەي بەلاى مالى جوتيارەكە كەۋتەۋە . جوتيارەكە پىشۋازىيەكى گەرمى لى كىرد و لىي پىرسى ، ئاخۇ بە نامانچ گەيشتەۋە ۋەلامەكى بۇ بەدبەختىەكانى ئەۋىش بەدەست ھىناۋە ؟

شۋانە ۋەلامى دايەۋە : پىياۋ چاكەكە پىي گۋتم “ ھۆي كەمى بەرھەمى زەۋىيەكەت بۇ ئەۋە دەگەرەيتەۋە ، ھەر چۋار قوزبىنى زەۋىيەكەت پىر لە گەنجىنەيە ، ھەر شتىكى تۆ لەۋ زەۋىيە دەچىنى ، رەگ و پىشەي لەۋ زىپ و گەنجىنە ئرخدارانە گىر دەبى ، ۋەك پىۋىست نەش و نما ناكەن و ھىچ ھەرمىنىكىان نەبوۋە .

جوتيارەكە بە دۋزىنەۋەي ئەۋ ھەموۋ گەنجىنەيە گەلەك شادۋ بەختەۋەر بوۋ ، بەشۋانەكەي گۋوت ۋەرە پىياۋى چاك بە ، لەگەل ئىمە بىبە ھاۋبەش ، من ئەۋ كچە تاقانەي خۆمت پىشكەش دەكەم و لەۋ گەنجىنەيەش نىۋەيت دەدەمى .

شۋانە بە پىكەنەنەۋە : من خۋاستى شازادەيەكەم بەلاۋەناۋە كە نمۋنەي شوخ و شەنگى بوۋ ، ھەر لە خۆرەتاۋ دەچۋو ، لە گەل مانگى چۋاردە قۆشمەي بوۋ ، خۆي داۋاى لى كىردم

له شويئنهكهى ئه و بېمه پاشا و خوئى شارژن ، هه موو سامانى خوئى به من به خشى ، كه چى پازى نه بووم ، ئيتر چوئن ده بېمه زاواى تو و گه نجينهى تو قبول ده كه م؟! من ده گه پيمه وه گونده كهى خووم و هه موو پله و پايه و گه نجينه و ژن هينانئىكى له م جوړه به لاوه ده نييم . چونكه به ختم كراوه ته وه ، له وئى به خته وه ده يم “ شوانه ئه و قسانهى كرد و مائئاوايى له جوتياره كه كردو و پئى خوئى گرت .

هه ر له ريگاي گه پانه وهيدا بوو ، شوانه ريگاي كه وته لاي دار چناره كه ، كه هه ر باريك و وشك و گه لا زهرد بووه كهى جاران بوو . پاش به دى كردنى يه كترى دار چناره كه پرسى :
هئى شوانه ، هيوادارم له سه فه ره كه ت سه ركه و توو بووبيت ، به نام پيم نالئى وه نامى دهردى من چى بوو؟

شوانه وه نامى دايه وه :

به لئى پياو چا كه كه پئى گوتم ، تووش به ختت كراوه ته وه ، به نام ده بئى له پيشه وه به وه بزاني كه ره گو ريشه كانى تووش گه يشتو ته سه ر چهن دان كو په له زيپر و زيوو ، هه ر بوئيه ش لق و پوپه كانت به ره و وشك بوون و گه لاكانت زهرد هه لگه راون . كه هوى نه گبه تيه كانى توئن . دار چناره كه به لالانه وه به شوانهى گوت :

كه واته پياويكى ژيريه ، هو شوانه له سه ر فرسه ت پاز مه ده ، مهردى خوا به وه ره زه ويه كهى ژيرم هه لكو له ، نه و هه موو زيپر و زيوه هه ر شايستهى توئيه ، تاكو تو به ئاسوده يى بژئى و منيش له مه ودا به خته وه يم . شوانه بزئيه كى هاتئى و به داره كهى گوت :

دارى گه مژهل! دياره تو زور نه فامى ! بو نازانى من كورسى پاشايه تى و شارژئىكى جوان و نازدارم ره ت كردو ته وه . دوپرى نرخدارى قورگى ماسيه كم گه ره ك نه بوو . گه نجينهى بيشومارى زهوى جوتياره كه م به نه گه پانه وهى گونده كه م نه گوپيوه ته وه ، ئيتر چوئن ده ست بو زهوى ژير تو ده بيم . شوانه ئه و قسانهى كردو به بئى مائئاوايى كردن له داره كه ، مى ريگاي چاره نووسى خوئى گرت وه ، نه و چاره نووسهى كه گورگى له ر و برسى چاوه پروانى بوو .

شوانه له ريگاي خوئيدا ، بو دوا جار گه يشته وه هه وارى گورگه له ره كه . گورگى برسى زور به گهرمى پيشوازي لئى كرد ، شوانه ش ماندو و مردى . هئزى زياتر پوئيشتنى له بهردا نه مابوو . به نيازى حه سانه وه له به رده م گورگه دانيشت و سه ربرده كانى خوئى بو گورگه گيپرايه وه . شوانه بو گورگهى گيپرايه وه ، كه پياو چا كه كه سه باره ت به پرسياره كهى ئه وئيش

گوتویه : تاکه دەرمانی چاکبونه‌وهی گورگی لەر ، هەر تهنیا خواردنی گۆشتی پیاوی گیلله . گورگه به ته‌واوی گوئیستی نه‌و هه‌موو به‌سه‌ر هات و فرسه‌تانه بوو که شوانه به سه‌ریدا پی‌په‌ریبوو ، چاوی چووه پشتی سه‌ری و، نه‌وه‌ندهی تاقه‌تی تیا مابوو ، پرووی له شوانه کرد که به‌راستی شوانه به چاوی خوئی باوه‌ری نه‌کرد !
- به‌راستی تو نه‌و جوړه پیاوه گیللهی که پیاو چاکه‌که گۆشته‌که‌ی بو من کردوته دەرمانی چابونه‌وهم .

ئیتیر گورگه که‌وته سه‌رو گیللاکی شوانه‌ی هیلاک و ماندوو ، به‌بی نه‌وهی توانای ده‌ستکردنه‌وهی به به‌ره‌وه مابیت ، بووه خواردی گورگی لەر و گورگه بو خوئی چابووه .

سه‌رنج : ئەم چیرۆکه له گۆڤاری (التراث الشعبي) ی عیراقی ژماره (۱۵) هی سالی ۱۹۷۱ له ئاماده کردنی کۆچکردوو " محمد توفیق وهردی " به زمانی عه‌ره‌بی بلاوکراوه‌ته‌وه

